

TAMPEREEN JA VALKEAKOSKEN SEUDUN KUNTIEN VEDENHANKINNAN YLEISSUUNNITELMA: LAUSUNTO [93/2513/503]

Tampereen vesi- ja ympäristöpiirin lausuntopyyntö
30.8.1993:

"Tampereen ja Valkeakosken seudun vedenhankinnan yleissuunnitelma on valmistunut. Suunnitelmaan sisältyvät osaraportit on toimitettu käyttöönne aikaisemmin.

Suunnittelutyötä valvonut työryhmä pyytää lausuntoanne suunnitelmasta. Lausuntojen pohjalta työryhmä tulee tekemään ehdotuksensa jatkotoimenpiteistä.

Työryhmä toivoo, että arvioisitte lausunnossanne erityisesti suunnitelman toteuttamiskelpoisuutta kriisiaikaisen vedenhankinnan varmistamisen sekä veden laadun parantamisen kannalta.

Tarvittavien jatkotoimenpiteiden määrittämistä varten toivomme, että esittäisitte kannanottonne suunnitellusta toteuttamisaikataulusta sekä siitä, miten ja milloin tulee suorittaa:

- neuvottelujen käynnistäminen Tampereen ja Valkeakosken seudun kuntien vedenhankinnan ja mahdollisesti muunkin vesi- ja viemärilaitosalan yhteistoiminnan laajentamiseksi
- organisaatio- ja kustannusten jakoselvitys Tampereen ja Valkeakosken seudun kuntien yhteistyömuodon selvittämiseksi ja yhteistyön käynnistämiseksi esim. yhtiöpohjaisena
- nykyisten ja käyttöönotettavien pohja-, tekopohja- ja pintavesilähteiden suojele- tarpeen kartoittaminen ja suojeletoimenpiteet
- suunnitelmassa esitettyjen pohja- ja tekopohjavesialueitten tarkempi tutkiminen

Lausunto pyydetään toimittamaan **Tampereen vesi- ja ympäristöpiiriin osoitteella** PL 297, 33101 TAMPERE viimeistään 29.10.1993."

Yleissuunnitelma on liitetty asiakirjoihin.

Tlk 175 S
29.9.1993

Tampereen ja Valkeakosken seudun kuntien vedenhankinnan yleissuunnitelmasta pyydetään kaupungin lausuntoa. Lausuntopyyntö on ja yleissuunnitelman tiivistelmä on jaettu esityslistan mukana liitteenä.

Yleistä.

Yleissuunnitelman tärkeimmäksi tavoitteeksi asetettiin kulutukseen toimitettavan talousveden mahdollisimman korkea laatu. Talousveden laatuun vaikuttavat veden valmistukseen käytettävän raakaveden laatu, vedenkäsittelyprosessi ja veden säilyvyys verkostossa.

Vedenhankinnan osalta yleissuunnitelma perustuu vaiheittaiseen siirtymiseen mahdollisimman tehokkaaseen pohja- ja tekopohjaveden käyttöön, jolloin kaikki suunnittelualueen pintavedenottamot jäisivät pois käytöstä kuitenkin niin, että Tampereen Ruskon pintavesilaitos toimisi varavedenottamona. Vedenkäsittelyn osalta tämä merkitsisi yksinkertaisempaa ja käyttövarmempaa puhdistusprosessia. Raakaveden ottaminen pohja- ja tekopohjavesiteknikalla sekä vedenkäsittelyprosessien yksinkertaistuminen yhdessä varmistaisivat verkostoon pumpattavan veden laadun parantumisen. Veden laadun säilyminen verkostossa on yleissuunnitelmassa varmistettu tarkistamalla olemassaolevan putkiverkoston mitoitus ja esittämällä rakennettavaksi uusia johtoyhteyksiä, jotka osaltaan takaisivat veden riittävän vaihtuvuuden putkiverkostossa.

Toiseksi merkittäväksi tavoitteeksi yleissuunnitelmassa asetettiin vedenhankinnan turvaaminen poikkeustilanteissa. Poikkeustilanteina pidettiin tapauksia, jolloin jokin esimerkiksi alueen tuotoin, vedenpuhdistuslaitos on käyttökelvoton tai tapausta, jolloin pintavesilähteet ovat saastuneet.

Yleissuunnitelman mukaan poikkeustilanteiden vedenhankinta perustuu olemassaolevien pohjavedenottamoiden tehostamiseen ja pienehköjen uusien pohjavesiesiintymien käyttöönottoon. Poikkeustilanteiden jakeluvarmuus on otettu huomioon verkostoteknisin ratkaisuin.

Valkeakosken alue

Valkeakosken kaupungin vedenhankinnan kannalta laadittu yleissuunnitelma on luonteva jatko aiemmin tehdyille teko- ja pohjavesiselvityksille sekä vesilaitoksen kehittämissuunnitelmille. Yleissuunnitelma tukee ja varmistaa käsityksiä siitä, että kaupungin vedenhankinnan tulisi pitkällä aikavälillä perustua nykyistä parempaan raakavesilähteeseen.

Yleissuunnitelman toteuttaminen merkitsisi käytännössä Tyrynlahden pintavedenottamon lakkauttamista ja Valkeakosken vedenhankinnan keskittämistä Pälkäneen Isokankaan harjualueelle, josta saataisiin hyvälaatuisia tekopohjavettä imeyttämällä Mallasvettä osaan harjualueetta. Tämä järjestely edel-

lyttää luonnollisesti myös putkiyhteyden rakentamista Pälkäneen Isokankaalta Valkeakoskelle. Tämä järjestely on suunnitelmassa ajoitettu vuosille 1994-1999 (vaihe II).

Suunnitelman mukaan poikkeustilanteiden vedenhankinta hoidettaisiin Valkeakosken alueella tehostamalla Kemmolan pohjavedenottamo, rakentamalla Liuttulan, Ampumaradan ja Hennerin (Lempäälä) uudet pohjavedenottamot sekä näihin liittyvät uudet johto-osuudet. Lisäksi tulisi rakentaa yhdysvesijohto Lempäälän alueella välillä Rajasilta - Hakkari, jolloin Tampereen vettä voitaisiin poikkeustilanteessa syöttää riittävästi Valkeakosken seudun tarpeisiin. Poikkeustilanteiden vedenhankinnan järjestäminen on ajoitettu vuosille 1994-1999 (vaihe I).

Kustannukset

Tampereen ja Valkeakosken seudun vedenhankinnan kokonaisinvestoinnit olisivat tarkastelujaksolla 1994-2010 yhteensä noin 213 Mmk, jolloin vuotuiset investointikustannukset olisivat keskimäärin 12,5 Mmk.

Kustannusten jakaminen suunnittelualueen kuntien kesken riippuu siitä miten yhteistoiminta ylipäättään järjestetään ja miten valtiovalta tulee mukaan hankkeen kustannuksiin. Valkeakosken kaupungin kustannusosuus liikkuu välillä 13,5 - 19,0 Mmk. Myytyyn vesimäärään suhteutettuna tämä merkitsisi 0,43 mk/m³ - 0,58 mk/m³, jos investointi kuoletetaan vuoteen 2010 mennessä.

Suunnitelman toteuttamiskelpoisuus ja toteuttamisaikataulu

Vedenhankinnan ja verkostorakenteen osalta suunnitelmassa esitetyt ratkaisut ovat teknisesti toteuttamiskelpoisia ja muodostavat selkeän lähtökohdan jatkosuunnittelulle ja jatkotutkimuksille.

Jatkotoimenpiteenä tulisi välittömästi aloittaa suunnitelmassa esitettyjen pohjavesiesiintymien tarkempi kartoitus sekä tarkentaa tekopohjaveden muodostamisalueiden soveltuvuus ottaen huomioon myös muuhun maankäyttöön liittyvät näkökohdat. Näiden selvitysten rinnalla on luonnikasta ryhtyä myös toimenpiteisiin pohjavesiesiintymien suojelemiseksi sekä selvittää ne toimenpiteet, jotka varmistavat vedenhankintaan tarvittavan pintaveden korkean laadun.

Uutena asiana tulisi ainakin Valkeakosken seudulla tehdä alustava kartoitus mahdollisuuksista hyödyntää syvällä sijaitsevia kalliopohjavesiesiintymiä.

Poikkeustilanteiden vedenhankinnan osittainen

perustuminen uusien melko pienten pohjavesiesiintymien varaan tulee harkita huolellisesti tapauskohtaisesti, koska suunnitelmassa esitetyt esiintymät eivät kaikilta osin täytä hyvälle pohjavesiesiintymälle asetettavia vaatimuksia. Pelkäämään poikkeustilanteita ja kriisejä palvelevat ratkaisut tulisi kokonaisuudessaan rahoittaa valtion taholta.

Suunnitelmassa esitetty hankkeen toteuttamisaikataulu on Valkeakosken osalta epärealistinen, koska kaupunki joutuu panostamaan kuluvan vuosikymmenen aikana voimakkaasti vesiensuojeluun. Toteuttamisaikataulu tuleekin laatia uudelleen ottamalla huomioon myös kuntien jatkuvasti vähenevät voimavarat. Valtion tulee myös selvästi ja riittävän aikaisessa vaiheessa ilmoittaa miten ja millä panostuksella se pystyy tukemaan ylikunnallista hanketta.

Jatkosuunnittelun organisointi

Jatkosuunnittelua varten tulisi muodostaa projektiorganisaatio, joka huolehtisi edellä esitettyjen tarkennusten ja lisäselvitysten tekemisestä sekä valmistelisi ehdotuksen kuntien välisestä yhteistyömuodosta sekä tarkentaisi lopullisen kustannusjakoehdotuksen kuntien välillä ottaen huomioon valtiovallan osuuden.

Valkeakosken alueen jatkosuunnittelulle on ratkaisevaa Pälkäneen kunnan suhtautuminen vedenottoon Isokankaan alueella.

Teklan esitys KH:lle 29.9.1993

Ehdotus: Edellä esitetty on pyydetty lausunto Tampereen ja Valkeakosken seudun vedenhankinnan yleissuunnitelmasta. (Ki)

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

KH 416 S

Ehdotus: Päätetään antaa asiasta teknisen lautakunnan esityksen mukainen lausunto. (Akj)

Päätös:Hyväksyttiin ehdotus yksimielisesti.

-Tiedoksi: Tampereen vesi- ja ympäristöpiiri, Tekla